

Baruch Tercatin, prietenul nostru, ne-a dăruit o nouă carte de precizări și comentarii biblice: *Cartea Rut*, după o serie de alte cărți de aceeași esență biblică, dintre care *Povestea Esterei* a fost comentată după un sul din a doua jumătate a secolului al XVII-lea, păstrat în colecțiile de manuscrise ale Bibliotecii Academiei.

Și această carte se încadrează între realizările pe care i le-am bănuțit atunci când, la Târgoviște, cu câțiva ani în urmă, la lansarea primei cărți, l-am îndemnat să nu lase condeiul din mână. Se vede că n-a fost o urare în vânt, de vreme ce este a cincea lui carte.

Cu povestea moabitencei Rut - cea mai redusă ca dimensiuni dintre toate cărțile Vechiului Testament, deoarece nu are decât patru pagini - m-am întâlnit mai întâi ca elev de liceu, studiind la literatura franceză poezia lui Victor Hugo, *Booz endormi*. Mai târziu, slujba la Biblioteca Academiei, am descoperit sulul mitropolitului Antim Ivireanul, cel mai mare orator din vechea literatură română, ce cuprindea o istorie a Vechiului și Noului Testament ilustrată cu peste 500 de portrete. Cercetarea lui - îndelungată în timp, fiindcă m-a obligat la călătorii la Kiev, unde se păstrează originalul lui Antim, exemplarul Academiei fiind o copie - mi-a dat prilejul să observ că

„L-am îndemnat pe Tercatin să nu lase condeiul din mână“

portretul moabitencei Rut era redat cu o artă deosebită, așa cum fuseseră redată și alte chipuri de femei celebre din istoria iudaică: Rahav (din vremea lui Iosua), Luditha și, bineînțeles, Estera.

Cercetând fiecare portret și textele explicative ale lui Antim, am îndrăgostit istoria iudaică și pot pretinde, cu toată modestia ce se impune, că o cunosc în bună măsură și că o găsesc deosebit de frumoasă și plină de sfințenie.

Să mă iertați, domnule Tercatin, că am alunecat de la subiectul firesc al aprecierilor mele și am vorbit despre lucruri paralele, dar tot de-ale sacralității Vechiului Testament, însă m-a furat condeiul. Și poate că într-o zi ne veți da comentarii cu privire la Luditha, sau la femeia Ierihonului, care a adăpostit sub puzderii iscoadele lui Iosua.

Interesante mi se par comentariile și explicațiile fiecărei pericope a cărții. Un inginer cu vaste cunoștințe rabinice nu se află la tot pasul. Baruch Tercatin este unul dintre acești rari oameni învățați, care văd dincolo de textul crud, brut și adesea de neînțeles al Bibliei. A fost pentru mine o încântare să lecturiez comentariile sale atât de interesante, luate unele din marii exegeți biblici ai Vechiului Testament.

Surprinzătoare și de admirat rămâne *Prefața* profesorului Andrei Marga, studiu complex de mare istoric, cunosător avizat al istoriei poporului ales. Îl felicit cu aceeași sinceritate ca și pe prietenul Tercatin. Și încă o dată, pentru acesta din urmă: nu lăsa condeiul să ruginească!

Prof. GABRIEL ȘTREMPEL,
membru de onoare al Academiei Române,
director general onorific
al Bibliotecii Academiei Române

Poveștile țesute în jurul marilor oameni nu se isprăvesc niciodată. Și totuși, ce s-ar mai fi putut scrie nou - te întrebi - despre viața unei personalități științifice senzaționale, precum Freud, care, se știe, a avut îndrăzneala de a arăta cu degetul spre sexualitate, într-o vreme plină de tabuuri, de prejudecăți și ipocrizii practicate în această zonă, cufundată de secole în mister și ignoranță? Psihanaliza creată de Freud a revoluționat gândirea medicală... Iar teoriile sale despre explorarea inconștientului, despre vise sau despre rolul erosului în diagnosticarea bolilor psihice au făcut, la vremea lor, o vogă nebună, i-au adunat în jur o curte de discipoli adulatori și o importanță clientelă internațională. Dar au stărnit, totodată, controverse, rivalități și o ură pe măsură: psihanalistul „revoluționar” era, pe deasupra, și evreu, iar anii succesului său erau cei ai ascensiunii nestăvilete a nazismului.

În viața neliniștitului căutător de adevăruri științifice a existat, totuși, se zicea, o oază de calm total, care i-a asigurat pacea necesară creației sale tumultuoase: viața familială. Mai exact, prezența soției sale, Martha, cea care a fost căsătorit 53 de ani, au avut împreună șase copii și au locuit, timp de 47 de ani, la aceeași adresă vieneză: Bergasse nr. 19. O stâncă de fidelitate. Punctul fix de care te poți sprijini pentru a răsturna universul. „Puține căsnicii au fost la fel de fericite - scria discipolul său, Ernest Jones, drept epitaf acestei soții-model, decedată în 1951. *Martha, mamă admirabilă, soție admirabilă, făcea parte din categoria rară a bunelor gospodine în stare să păstreze la nesfârșit aceiași servitori. Confortul și fericirea soțului erau mai importante decât orice altceva*”. Dar comentarii adăugă că „soția desăvârșită” nu a manifestat niciodată nici cel mai mic interes față de lucrările soțului, că a acceptat să funcționeze toată viața doar ca slujitoarea obedientă a soțului ei.

Oare? Să-și fi ales oare Freud o femeie atât de lipsită de personalitate, amorfă, supusă până la propria anihilare? Cum se explică, atunci, acea patimă năvalnică pe care Martha a stărnit-o tânărului doctor Freud, care a durat toți cei patru ani ai logodnei lor, timp în care logodnicul i-a scris 940 de scrisori pasionale, cerându-i impetuos să-i răspundă zilnic? Și, apoi, sexualitatea lui febrilă care i-a produs rapid inocentele sale soții trei fii și trei fiice, nașteri care o lăsaseră epuizată pe la treizeci și ceva de ani? Chiar așa, oare Martha Freud - tână cu o riguroasă educație germanică, dar și păstrătoare a unei evreități puternice și credincioasă

Sigmund Freud, soțul ideal?

românește (traducerea - Nicolae Constantinescu), la editura bucureșteană *Lucman*. Un roman fictiv, scris la persoana întâi, în formă epistolară, în care este imaginată Martha Freud, aflată la vârsta de 85 de ani, povestindu-i unei mai tinere prietene americane adevărurile tăcute timp de peste o jumătate de secol și dedesubturile triste ale unei existențe maritale, considerată perfectă. De fapt, un adevărat pamflet feminist (amintind de teoriile Simonei de Beauvoir din „Al doilea sex”), în care sunt dezvăluite egoismul, egolatria și chiar cruzimea marilor (și nu numai marilor!) bărbați față de „jumătatea” lor feminină, considerată personaj secundar, aflat la dispoziția lor pentru a le satisface nevoile prozaice ale existenței. Cartea e scrisă cu mare delicatețe, Nicolle Rosen - psihanalistă și romancieră franceză de recunoscut talent - nu-și îngăduie să o transforme pe distinsa și delicata evreică germană într-o nevastă bărfitoare. Nu se face nici o referire directă la posibilele infidelități sexuale ale savantului, deși, după ultima naștere, relațiile intime dintre soți au încetat; dar cele spirituale, cele ale lipsei de atenție și comunicare au torturat-o și au umilit-o în continuu pe biata soție. În casa lor a locuit toată viața, împletindu-și-o cu a lor, Minna, sora mai tânără a Marthei (și mai solidă cu... 25 Kg decât ea), căreia Freud îi împărțea toate preocupările, cu care făcea plimbări sau juca în fiecare seară cărți și cu care pleca în toate vacanțele balneare. Când au început să foiască în jurul său discipolii, maestrul își petrecea zile și nopți întregi în discuții infierbântate cu Wilhelm Fliess sau Carl Gustav Jung, iar când fiica lor Anna a crescut, a pregătit-o pentru aceeași profesiune ca a sa, nedespărțindu-se de dansa nici o clipă, ea devenind

legatara lui științifică și persoana care va monopoliza îngrijirea lui în lungă sa suferință finală. Gelozia nutrită față de detestata ei soacra și față de propria soră și propria fiică a fost marea infirmitate sufletească a bietei Martha, care și-a trăit viața într-o imensă singurătate, deși viețuise în mijlocul unei agitații permanente.

Să fie total adevărate supozițiile literare (așezate pe o solidă documentare) ale scriitoarei Nicolle Rosen? Oricum, mărturiile existente confirmă, o dată în plus, destinul nefericit al femeii care își îngăduie riscul (ori luxul, ori vanitatea, ori altruismul!) de a-și lua drept partener un om celebru: viața ei este aproape inevitabil sacrificată. Uneori, chiar de bunăvoie și nesilită de nimeni...

SANDA FAUR

„Ora veselă” la Centrul Cultural Comunitar

Solistul vocal **Nicolae Nițescu**, actorii **Nae Lăzărescu**, **Vasile Murariu** și regizorul **Bițu Fălticeneanu** au fost oaspeții Centrului Cultural Comunitar din str. Popa Soare, în ziua de 18 februarie a.c. Prezența publicului numeros este o dovadă a interesului pentru acest mod de manifestare a interetnicității. Au fost de față dr. **Aurel Vainer**, președintele F.C.E.R., ing. **José Iacobescu**, președintele

Forumului B'nai B'rith România, E.S. ambasador **Mariana Valeria Stoica**, prof. dr. **Monica Pop**. Președintele C.E.B., prof. ing. **Osy Lazăr**, a salutat prezența artiștilor și a spus că „Ora veselă”, dedicată memoriei lui Stroe și Vasilache, este o expresie a bucuriei de viață, un simbol al prieteniei. Regizorul **Bițu Fălticeneanu** i-a prezentat pe artiști - la fel de bine cunoscuți în România și în Israel.

Comicii **Nae Lăzărescu** și **Vasile Murariu** au delectat publicul cu anecdote din viața politică și din cea cotidiană. Solistul vocal

Nicolae Nițescu, numit de admiratorii din Israel „Nahum Nitzeah”, a cântat șlagăre românești, apoi din repertoriul idiș („Idișe mame”, „Ios, main ștetală, Ios”, „Bai mir bist du șein”), din cel israelian („Rosa, Rosa, Rosa”, cântat de Yehoram Gaon).

Prestația artiștilor români a emoționat publicul, care a aplaudat cu entuziasm.

BORIS MARIAN

La pas prin Israel... (III)

Istorie și modernitate. Încercăm, din nou, să atingem ambele valențe ale țării și societății care are de oferit o bogăție unică celui ce poposește în aceste locuri.

Un oraș-port atemporal

Având o atestare de mai bine de 4000 de ani, reprezintă una dintre cele mai vechi așezări la malul mării din lume. În *Tora* numele său apare consemnat o singură dată. În timpul Faraonului Tutmoses III, este prezent într-un document cu numele Aak. A fost capitala Cruciștilor timp de 200 de ani, până la cucerirea sa de către armata musulmană a lui Saladin. Richard „inimă de leu” a cucerit cetatea, victoria sa fiind descrisă „ca una dintre cele mai interesante reușite din istoria războaielor”. Napoleon a asediat orașul în 1799. Nu a reușit să îl cucerească. „Lumea ar fi fost a mea” - se spune că ar fi afirmat acesta, dezamăgit, după eșecul de la porțile acestei așezări.

Ați ghicit unde ne aflăm? Evident, la Akko. Orașul este un spațiu eclectic, în care istoria este un mod de viață cotidiană. Este unul dintre

puținele orașe în care evreii și musulmanii trăiesc practic împreună. Poate că vechimea acestor pietre le-a dat celor aproape 50.000 de locuitori o perspectivă istorică, să înțeleagă că pacea este șansa omenirii. Partea veche a orașului Akko a fost inclusă de către UNESCO între locurile cu valoare istorică din lume. Din 1990, locul este excavat și cercetat de Compania de Dezvoltare a Vechiului Akko.

Akko (Acra) este un oraș al parfumurilor orientale, al străzilor înguste și misterioase, un oraș apărut de o mare puternică și involburată, care nu aduce, aproape deloc, cu plaja nisipoasă. Este o cetate în care miroase a mare și a pește, a pietre bătute de ape și vânturi. Akko este un loc în care există căsătorii între evreii și arabi, fără ca acest lucru să fie considerat ceva ieșit din comun.

În 1750, Daher El-Omer, guvernatorul așezării, a folosit zidurile ridicare de cruciați pentru a construi fortificațiile orașului. Ele au fost întărite, între 1775 și 1799, de Jezzar Pasha și au rezistat atacului armatelor lui Napoleon. Zidul nu avea o grosime mare (doar un metru), iar înălțimea era de aproximativ 10-13 metri. Același Jezzar Pasha, cunoscut ca El Jezzar, a construit, între 1800 și 1814, un imens zid de apărare din pământ. Fortificațiile, care au rămas și azi aproape neatinsse, sunt cele construite inițial de El-Omer și întărite de El Jezzar. Citadela din Akko este, probabil, cel mai important loc de vizitat în acest oraș-port. Fortificația otomană a fost folosită ca închisoare în timpul secolului XX. În timpul Mandatului Britanic, militanții sioniști au fost încarcerati adesea în acest spațiu, iar mulți dintre ei au fost executați. Liderii Irgun-ului au organizat o lovitură în forță, în 1947, și au eliberat deținuții din temuta închisoare.

Moscheea și Baia Turcească sunt două atracții ale acestui oraș, asupra căruia Roma antică, Imperiul Otoman și perioada Cruciștilor și-au pus o amprentă puternică.

Grădinile Bahai din Akko adăpostesc locul de veci al liderului acestei religii și sunt un loc de repaus natural pentru toți cei ce poposesc în acest oraș.

Cel ce vizitează Akko ar fi bine să se oprească la unul dintre restaurantele de la malul mării. Un humus original ca aperitiv și un pește proaspăt prăjit, acompaniate de un vin puternic de la cramele din jurul orașului, fac deliciul unei călătorii într-un loc asupra căruia merită să meditezi.

Strada Shenkin din Tel Aviv

relaxeze, fără să omită o brumă de cultură. Dezvoltarea sa a fost încurajată și de Primăria Tel Aviv-ului. Numeroși designeri își au atelierile pe această stradă, la fel de vie ziua și noaptea. Bulevardul este animat de culori, de tarabe, de magazine cu piese misterioase, imposibil de întâlnit în alte locuri. Cafenele și restaurantele sunt colorate și interesante, nici unul nu seamănă cu ceva ce ai mai văzut până acum... Dacă sunteți amatori de vestimentație exotică - thailandeză, indiană, pakistaneză etc. - acesta este locul ideal să vă căutați haine. Puteți să achiziționați, de asemenea, decorațiuni unice. Aveți ocazia să cumpărați bijuterii pe care, cu siguranță, nu le veți găsi în serie, nici în Israel și nici în alt loc.

Strada este înconjurată de numeroase clădiri în stil Bauhaus și de bulevarde care formează arterele principale ale Tel Aviv-ului. Străzile care mărginesc zona sunt *King George*, *Yehuda HaLevi*, *Allenby* și *Ben Zion*. Unele dintre cele mai apreciate restaurante sunt „Orna și Ela”, „Sus etz” („Calul de lemn”), „Habarvaz” („Rața”), „Caffe Lu”, localuri ce oferă, la prețuri modice, preparate pentru toate gusturile. Din mulțimea *boutique*-urilor de pe Shenkin, vă recomandăm: „Luchy”, „Shtaim” („Doi”), „Elite”, „The Third Eye” („Al treilea ochi”). Tot pe strada Shenkin puteți descoperi unul dintre cel mai bine cotate localuri de securi naturale, în care puteți consuma un cocktail de sănătate la un preț care, sperăm, să nu vă taie instantaneu setea...

LUCIANA FRIEDMANN